

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrletno Din 3.—, polletno Din 6.—, celoletno Din 12.—.

Telesna in dušna kuga

(Dopis z dežele.)

Zadnji «Domoljub» prinaša pod tem naslovom članek v dveh delih z napisoma: 1. Da ne pozabimo zlasti letos! in 2. Na dnu!

V prvem obdeluje uživanje alkohola med nami Slovenci z navedbo podrobnih števil v Sloveniji zaužite pijače in telesne, duševne ter materialne škode, ki jo utrpel narod ravno vsled preobilo zaužite pijače. Nič nimamo proti temu. Z obema rokama podpišemo, ako se dela propaganda proti pijančevanju. «Domoljub» navede, da je moral škof že dvakrat izdati pastirsko pismo v ta namen, da bi se ta vse obsodbe vredna navada med nami zatrla, pa če že ne popolnoma, pa vsaj omejila.

Res, hvalevredno delo in trud, ko bi bil imel le zaželjeni uspeh. Kakor pa je spoznat iz «Domoljuba» samega, tudi škof ni dosegel dosti ali pa prav nič. In vendar bi škof in duhovščina morala imeti ravno tu večji vpliv, posebno med kmetijskim ljudstvom. Toda ravno tu ga nimata, kakor vse kaže, prav nič. Poudarjati moramo, da je ravno med klerikalnim ljudstvom po hribih pitje žganja največje. Pa ne samo po hribih, tudi po ravnem, kjer je klerikalizem razvit, je ljudem žganje vsakdanja pijača. Pojdi v takih krajih n. pr. v nedeljo v gostilno in tu najdeš štiri, pet fantov pri litru žganja, ne pri litru vina. Pa pri litru še ne ostane; popijejo ga tudi več. Razumljivo je, da ljudje, posebno mladina, od žganja, od druge pijače nikoli ne tako, najbolj podivja in posirovi. Pa naj bo že mladina potem v Marijini družbi ali orlovski organizaciji, ki sta v takih krajih doma.

Letos se bo vsled obilne sadne letine nakuhalo na sto in sto, da, na tisoče hektolitrov žganja za domačo porabo. Res škoda sadja! To žganje se bo večinoma popilo doma. Cele večere, cele noči se bo popivalo, plesalo in še kaj drugega počenjalo, a nazadnje bo še prišlo do pretepov. Nikar ne mislite, da se to godi v hišah, kjer so doma Sokoli. Mogoče tudi, a v večini slučajev se dogaja to v hišah, ki se prištevajo h klerikalni stranki. Ker so hiše klerikalne, pivci zvesti privrženci duhovniške stranke, zato duhovščina tudi nič ne ukrene proti njim.

Seveda «Domoljub» piše ravno nasprotno, kakor da bi bila duhovščina čista in največja zatiralka te grde in pogubonosne razvade. Kaj še! Ona ne le, da nič ne ukrene proti temu (zato so tudi vsa škofova pastirska pisma bob ob steno), ona še daje prav

slab zgled. Letos, ko je tako dobra sadna letina, je res škoda, da se sadje ne dá razdeliti na dve leti. Seveda imajo tega tudi naši čestiti gospodje župniki veliko, ker imajo skoraj brez izjeme obsežne sadne vrte. Kakor kmet, tako kuha tudi župnik v vasi žganje in če je on sam pivec ali abstinent; in to ne male količine, ampak ga skuhamo dobre polovnjake. To žganje je namenjeno za posle in delavce seveda. Tako ti gospodje sami pospešujejo pitje tega strupa. «Domoljub» naj bi bil naslovljen v prvi vrsti apel na gospode duhovnike in škota, da naj dajo dober zgled, in v drugi vrsti šele na druge poklicne stanovce. Tudi na škofa pravimo. Tudi ta nosi odgovornost v polni meri. Pomislite, ljudje, v škofovih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano so letos sadje, koliko, ne vemo, pokuhali v žganje. V takem zavodu pa žganjekuha. Ne trdimo, da se bo to žganje morda dajalo dijakom, a vsekakor je tak zavod najmanj na mestu za fabriciranje opojnih pijač, posebno pa žganja. Duhovni svetnik in general svete vojske, župnik Kalan, ki vidite pri drugih toliko napak, obrnite malo oči po vaših duhovniških obratih. Če pišemo o tem, ne pišemo, kakor da bi odobraval to razvado med nami. Ne! Prej ko slej smo temu zlu nasprotniki, a povedati hočemo, da tudi tam ni tako, kjer bi moralo biti ter da ni treba hinavsko zavijati oči in se delati nedolžnega.

V drugem «Domoljubovem» delu članka «Na dnu!» se obdeluje Sokol. Brez takega obdelavanja sploh «Domoljub» in nobeden klerikalni list ne more iziti. Navaja neke nepravilnosti, ki so jih baje zagrešili Sokoli pri nekem pogrebu v Št. Vidu, kjer se niso odkrili v cerkvi, ter pravi, da se odsej odreče v Št. Vidu vsakemu Sokolu cerkven pogreb, kakor hitro se tega udeleže tudi Sokoli v kroju. Gospodje naj dobro premislijo, preden bodo kaj takega storili, ker bi se mogli še kesati. Obsojamo, če je res, da bi se bili nekateri Sokoli v tem pregrešili in bi se pri gotovih obredih pogreba v cerkvi ali na pokopališču ne odkrili.

Na drugi strani pa naj gospodje ne mislijo, da bodo pometali s Sokolom. Lahko tudi, da je ravno duhovniška domišljavost in nadutost ter to večno protisokolsko hujskanje v cerkvi, po listih in raznih shodih izzvalo odpor pri posameznih Sokolih. Ako je ta slučaj resničen, bodi duhovništvu ko resen opomin, naj ne vzbuja še večjega odpora.

zadnji vzdihljaji umirajoče armade, ki je dobila takoj v prvi bitki, pri Kumanovem, smrtni udarec. Po kumanovski bitki se je razlila srbska vojska v mnogoslavnem pohodu po celi Macedoniji in prinašala stoletja zaslužnjem bratom zlato svobodo. Tam je bil položen tudi temelj jugoslovanske svobode, ker od kumanovske zmage so se začeli vsi Jugoslavi zavedati, da se hrabra, juška srbska vojska ne bo zadovoljila samo z zmago nad Turki, temveč da se bo pripravila na skorajšnji obračun z drugim nasilnejšem, Avstrijo, kjer je bilo zaslužnjeno še več Jugoslovancev kot v Turčiji.

Kumanovska bitka l. 1912. ima torej velik pomen za našo najnovejšo zgodovino in zato so bile te dni v Kumanovem velike slovesnosti, ki jim je prisostvoval kralj s kraljico, vlado, narodnimi poslanci in raznimi odposlanci iz cele države. Radi teh slavnosti je bila odgojena tudi

vladna kriza,

ki se že dosti dolgo kuha, ni pa še izbruhnila javno, ker se je hotelo v miru proslaviti kumanovsko zmago. Pričakovati je pa, da odstopi vlada prav kmalu po kumanovskih slavnostih, ker se morajo razčistiti odnosi med dvema največjima vladnima strankama, radikali in demokrati. Ti odnosi od prvega začetka niso prijateljski, ampak razmere v narodni skupščini so take, da sta se obe stranki morale sporazumeti glede skupne vlade. Ta položaj niti sedaj ni izpremenjen in kriza bo končala tako, da bo ostala na krmilu sedanja vlada, samo do manjših osebnih izprememb pride najbrž.

Vsekakor je splošni položaj v državi tak, da bomo imeli najbrž kmalu po novem letu

nove volitve v narodno skupščino

in se ne bo čakalo na poletje, ko bi se volitve takointako morale vršiti, ker do takrat poteče čas, na katerega je narodna skupščina bila izvoljena. Nove volitve so potrebne in skoraj edini izhod iz položaja, ki je močno zapleten. Seveda, nove volitve imajo lahko enak izid kot zadnje, ampak splošno se pričakuje, da pride iz njih močno ojačena demokratska stranka, ki je postala radi svoje dobre in resnične ljudske politike zelo priljubljena. Bilo bi resnično samo v veliko korist države in ljudstva, ako bi izšla iz novih volitev demokratska stranka tako ojačena, da bi v družbi s še nekaterimi naprednimi strankami mogla sestaviti vlado — brez radikalcev, ki so radi svoje starokopitnosti močna ovira napredku.

Naša sosedinja Italija preživlja še veliko težjo krizo kot mi, ker kriza v Italiji je prav globoka, tam gre za dva popolnoma nasprotna nazora.

Boj se vrši med fašizmom in socializmom in zdi se, da so fašisti na površju in da bodo oni dobili odločilno besedo v vladi. To bi utegnili imeti dalekosežne posledice na ves

notranji razvoj v Italiji, kakor tudi na smernice italijanske zunanje politike, ker je znano, da so fašisti odločni in brezobzirni sovražniki Jugoslavije. Mi se jih sicer ne bojimo, ker bi bila fašistovska Italija mednarodno popolnoma osamljena, ampak previdni moramo biti vedno!

Dogodek svetovnega pomena se je odigral v angleški politiki, ko je

odstopil Lloyd George,

ta znani odločni in vsestranski državnik, ki je ves čas po vojni šel za tem, da razširi politični in gospodarski vpliv Anglije na ves svet in posebno za tem, da nasprotuje Franciji kolikor in kjer le more. Francija se pa ni kar tako podala in je začela voditi samostojno svetovno politiko, ki je mogla zaznamenovati prav lepe uspehe. Zato je morala odstopiti na Angleškem vlada Lloyd Georges, ki ga zamenja skoraj gotovo konzervativna vlada z Bonar Lawom na čelu in v kateri bi bil zunanji minister Lord Curzon. Ta vlada bi bila Franciji bolj prijazna in za vso Evropo bi bilo dobro in koristno, ako bi se utrdil sporazum med tema dvema velisilama, ker v tem sporazumnem in skupnem delu leži jamstvo, da se Evropa končno pomiri v zmislu mirovnih pogodb, ki so zaradi nesporazuma med Parizom in Londonom postale že močno zrahljane. Koristi naše države so najbolj zavarovane, ako so odnosi med velikimi zavezniki dobri in odkritosrčni in zato nas veseli sprememba v angleški vladi.

Dopisi

Boštanj na Dolenjskem. Naš gospod župnik ima dve zvesti služkinji, ki mu udano služita že sedmo leto, a ves ta čas vlada med njima nekako nesoglasje, najbrž radi prvenstva. Zgodilo se je že parkrat, da je ta iskra sovraštva in zavisti vsplamtela do resnosti. Padle so tudi besede, kakršne nikakor ne pristojajo puničam v župnikovi službi, n. pr. «Le čak', ti farška itd.». Gospodu župniku pa to seveda ni bilo po volji. Uvidel je, da drugače ne bo ljubelega miru in sloge v farovžu, ako ena ne odide. Rečeno, storjeno. Francka je odšla, a ne za dolgo. Par tednov je preteklo, pa je zahrepenela po farovžu. In gospod župnik je bil tako velikodušen, da ji je odpustil. Ko se je Francka vrnila, se je nadaljevala zopet stara komedija. Včasih je ostalo med farovškimi zidovi, večkrat pa je šlo do ljudskih ušes. Prišlo je zopet do tega, da je gospodična Francka odšla, ali takoj drugi dan jo je župnik poiskal, in Francka se je zopet vrnila. Pred kratkim pa je prišla vrsta tudi na ubogo Johanco. Ta pa se ni dala kar tebi nič meni nič odpraviti. Prišlo je celo do tega, da je s plavimi lisami na plečih odjadrala v Ribnico domov. Dokler je čutila na svoji koži župnikovo jezo v podobi njegovih pesti, si je gotovo želela, naj bi zadela farovž in župnika usoda Sodome in Gomore. Ko pa se

Politični pregled

Te dni stoji v ospredju vsega zanimanja naše javnosti

kumanovska proslava,

slavnosti, ki se vršijo v južnem delu države, v mestu Kumanovo, kjer je

zadala hrabra srbska armada pred desetimi leti odločilni udarec turški armadi. Po tej slavni kumanovski bitki se turška armada ni mogla več zbrati, ustavljala se je še malo na Babuna-planini, pri Prilepu in pred Bitoljem, ampak to so bili samo še

je zopet vse »pozdravlj«, so se vrnilo tudi njej sladki spomini prešlih dni (razen zadnjega) v boštanskem farovžu. Komaj je preteklo dober teden dni od tega, pa se Johanca zopet suče po župnikovi kuhinji v Boštanju.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Obrali smo in tudi že mošt spravili na varno ter s tem zaključili glavna dela tekočega leta. Radi tega nam dopušča čas, da nekoliko informiramo širšo javnost, kako se godi pri nas. Predvsem naj bo omenjeno, da je letošnji vinski pridelek kljub neprestanemu deževju prav dober. V splošnem se je nabralo več kot pretečeno leto. Stalnih vinskih cen še ni. Če se bo vse pocenilo, bodo naravno tudi vinske cene nazadovale. Ostala letina je slaba, in kakor vsako leto, bo občina morala tudi letos žito, zlasti koruzo, uvažati. — V Sv. Križu samem precej napredujemo. Vsemu temu se imamo seveda zahvaliti sedanjemu župniku, ki nas hoče gospodarsko in politično reorganizirati. Pred kratkim je bil dovršen Katoliški dom, v katerem je velika telovadnica, ljudski oder in konzum. V kratkem dobimo baje še menažerijo in tako bo pod to streho vse, kar vleče. Da je naš g. župnik res podjeten, naj dokazuje samo to, da je postavil novo stavbo na farovškem svetu z denarjem posojilnice. Ko je šlo svoj čas za to, da bi se leta 1909. dograjena cerkev postavila na farovško zemljišče, je pokojni župnik Pavlič, sicer res dober človek, katerega se vsak rad spominja, odločno trdil, da to ne gre, da so pri tem velike ceremonije in da bi čisto gotovo takratna deželna vlada in knezoškofijski ordinarijat tega ne pustila. Cerkev je bila radi tega postavljena na tako majhnem prostoru, da nima prav nobenega lica in bi človek kmalu v njo ne mogel. Sedaj jo je pustil župnik še ograditi in tako stoji ta velika stavba skoraj na sosednjih hišah. Konzum seveda, ta se lahko postavi s tujim denarjem na farovški zemlji, cerkev pa ne. To je zelo čudno. Še bolj čudno pa utegne postati takrat, ko bo šlo za to, čigav je pravzaprav Katoliški dom, sezidan s kmetskim denarjem. Kakor je šla svoj čas posojilnica iz Kerinove hiše, tako lahko pride prej ali slej do tega, da bo šla tudi iz kaplanije, kamor sigurno ne spada. Saj se razumemo, kajne. Kadar bo pasivna, naj gre, kamor hoče, kaj, g. župnik? Tega gospoda podjetnost podpira tudi selitev tretjega razreda iz stare v novo šolo. Nekega popoldne je mož, ne oziraje se na razne proteste, dal s silo odpreti šolsko sobo v stari šoli, klopi znositi na voz in prepeljati v novo šolo, kjer jih je zložil v konferenčno sobo. Če je pri tem kot predsednik krajnega šolskega sveta pravilno postopal, je drugo vprašanje. Staro šolo je nato vso predelal in v njo nastanil cel svoj štab, obstoječ iz cerkovnika, organista in konzumnega osebja. Vsi tožadavni protesti so ostali še danes nerešeni. Ali se je potem čuditi, če se mož tej oskorsrčnosti nadrejenih oblasti v obraz roga! Da imajo tudi farani nekaj profita, je naročil kar štiri jeklene zvonove, s katerimi nas ob nedeljah, ko bi se morale take stvari razpravljati, razžene kot oblake v hudi uri. Ker sta imela Kodrič in Stritar motorno mlatilnico, s katero sta tukajšnji okolici mnogo pomagala in sorazmerno celo poceni, in ker sta njegova politična nasprotnika, je kupil tudi on veliko mlatilnico, ki je stala okrog 300.000 K. Da bi se obrestovala, je čisto izključeno. Prizadeti se tolažijo, češ, da vrednost našega denarja vedno pada in da bo zato imela mlatilnica prihodnje leto dvojno vrednost, če se z njo kaj zasluži ali ne. Ta kalkulacija pa bo postala lahko usodepolna za marsi-

katerega, ker kaže, hvala Bogu, da se bo vrednost denarja trajno zboljšala. Kaj bo, če bo drugo leto ta mlatilnica vredna samo 30.000 K? — Že delj časa se sklepa tudi o tem, kako napraviti zvezo z vami Dobrava, Pristava in Znanovci. Te tri vasi so namreč odcepljene od glavnih cest in le s težavo je mogoče priti z vozom z glavne ceste do ene ali druge izmed teh vasi. Da je tako, so mnogo krive vasi same, ker si potov ne popravljajo, deloma tudi občinsko slabo gospodarstvo. Mesto z gramozom se pota popravljajo z zemljo. Cestni bregovi se nekoliko pokopljejo, pa je pot v redu. Kam pride zanemarjena cesta, je najlepši dokaz okrajna cesta pred Bušečo vasjo. V par letih se ne bo več poznalo, kje je cesta tekla. Zemljo, s katero se pota popravljajo, odnese nalive in tako nastane še globlji jarek. Kadar je ta jarek, oziroma pot tako zejedena, da jo s samo zemljo ni mogoče več vzdrževati, se opusti in prestavi na drugo mesto, kjer se vrši ista procedura. Na ta način se ugonablajo najlepše parcele in ustvarjajo jarki, ki postanejo po mnogih letih cele doline. Takih dolin imamo danes v občini na stotine in če bo šlo tako dalje, bo

izgledala naša občina kot krovčeva krtača. Tudi pri cesti na Dobravo in ostale vasi ima g. župnik veliko besedo. Po njegovem mnenju morajo biti ceste še letos zgrajene, to pa radi tega, ker je na Dobravi nekaj njegovih strastnih privržencev. Pristava je pa malo bolj samostojna, in če se mu posreči ta pot, bo z enim udarcem zadel dve muhi. Pot naj bo trasirana kar čez drn in strn, ne glede na gospodarske interese. Zgrajena bo s tlako, to je: delati bo morala cela občina. Je to sicer najcenejša metoda, toda delo narejeno s tlako ni še nikdar rodila poštenega sadu. Pot naj se izdela po mojstrih! Seveda, občinski možje bi radi pokazali, kaj so tekom svojega delovanja v občini koristnega storili. Mi jim pa povemo, da tako zapufane občine ni, kot je naša, in to samo radi tega, ker nam načeluje župan, katerega ima župnik popolnoma v oblasti. »Kdor se pa s farji brati, ta ne bo imel kmalu s kom orati«, to je ljudski pregovor, katerega naj si vsak za ušesa zapiše. Naša občina nujno rabi samostojnega župana, kateri se ne bo dal vplivati od nikogar. Toliko zaenkrat. Ko bo mošt nekoliko povrel, se zglasimo zopet.

Kmetijski glasnik

IZPPRANA GNOJIŠČA.

Neprestano deževje nam je prizadelo velikansko škodo, ki se pozna povsod na naši kmetiji. Še to malo otave, ki je zrastle po dolgotrajni suši, nismo mogli spraviti brez kvare pod streho. Ogromna je škoda, ki so jo prestali naši vinogradi, in neprecenljiva je škoda, ki se je napravila pri raznih sadežih po naših njivah in drugih zemljiščih. Največ so trpeli kraji, kjer so prišle vrh vsega še povodnji, usadi itd. Prej silna suša, sedaj pa ta dolgotrajna moča. Dve težki uimi v enem letu!

Poleg teh različnih škod, ki jih trpimo sedaj že drugo leto, imamo pa še eno škodo, za katero se navadno nihče ne zmeni, ki je pa v naših razmerah silno občutna in ki znaša tisoče in tisoče denarja. To je škoda po naših gnojščih, ki jo trpimo zaradi neprestanega deževja in nalivev. Po brezštevilnih naših gnojščih nam leži moker in izpran gnoj, dočim je nastala gnojnica odtekla in se za vedno izgubila. Kdo razmislija to škodo, ki jo trpe naša gnojšča in naši gnojni kupi? — In vendar je to ogromna škoda za vse naše kmetijstvo. Koliko več bi se dalo pridelati prihodnje leto s to gnojnico, ki je v deževju odtekla po cestah in cestnih jarkih v bližnje potoke in druge vode. Kolike vrednosti so šle pri gnoju v zgubo! Koliko več bi bil vreden gnoj, ako bi se bile v njem ohranile vse te neprecenljive množine redilnih snovi, ki jih je odnesla voda. Že ena sama vas ima velikansko škodo, kaj šele vse številne vasi, ki jih imamo po naših krajih!

Le tam, kjer so gnojšča zavarovana pred odtekanjem gnojnice, kjer imamo dobro urejena gnojšča in prav izpeljane gnojnične jame, v katere se lahko sproti odteka gnojnica, ki nastaja z izpiranjem gnoja, le tam se je moglo zabraniti to izgubo, drugod so pa šle povsod neštete vrednosti v zgubo.

In posledica? Poznala se bo povsod, na njivah, na travnikih, pri živinoreji in nazadnje v žepih naših težko prizadetih gospodarjev. In zakaj? Zato, ker se še zmeraj upiramo napravi dobrih gnojšč in gnojničnih jam. Kdaj bomo izpregledali?

LEPI VOLI — SLABOREJENE KRAVE.

Čudno nesoglasje se nam kaže, če pregledujemo govejo živino po naših sejmovih. Poleg lepih in dobro rejenih volov se vidijo zgolj slabe in zanikarne krave. Po dolenjskih krajih, kjer je razširjena reja volov, najdemo skoro povsod take razmere: lepe vole in slabe krave.

Ta pojav nam kaže dvoje dejstev. Prvič nam razodeva, da se po teh krajih za rejo krav dosti manj brigamo kakor za rejo volov. Dočim se voli redijo z najboljšim senom, se morajo krave zadovoljiti z vsem, kar dobijo. Ker trpijo krave vrh tega zaradi plemenske izrabe, ki se začne včasih tudi prezgodaj, je lahko ujeti, da so v rasti bolj zatrite in sploh slabše razvite. Treba pa nikakor ni, da bi tako zastale v rasti in da bi bile tako slabotne in zanikarne, kakor jih vidimo in lahko opazujemo po teh krajih. Krave, ki naj dajejo dober užitek, ne smejo trpeti nobene pomanjkanja napram volem, saj v rednih letih ne, kadar pridelamo dosti krme za vso našo živino.

V drugo nas pa pojav uči, koliko več bi se dalo za napredek naše živine storiti, in sicer iz lastnih moči storiti, ako bi se poprijeli kravjereje saj s tisto skrbnostjo kakor se držimo reje volov. Če prirejamo tako lepe vole, kakor jih vidimo po naših dolenjskih sejmovih, potem bi lahko prirejali tudi tako lepo plemensko živino, tako lepe krave in tako lepe bike. Ako bi se reje plemenske živine poprijeli s tisto vnmom, s tisto zavestnostjo in tistim zanimanjem kakor se držimo reje volov, potem bi lahko imeli še vse lepšo živino in še lepše vole kakor jih imamo danes. Tako se pa pri nas plemenska živina in zlasti krave še vse preveč zanemarjajo.

Dokler ne bomo polagali na rejo plemenske govedi, t. j. na rejo krav in bikov vse naše skrbi, toliko časa ne bo zdravega napredka v naši živinoreji. Podlaga vsemu napredku je in ostane dobra in lepa plemenska živina.

Če imamo lepe vole, bi lahko imeli tudi lepe in dobre krave!

REJA OD SEMNJA DO SEMNJA.

Med izrodke naše živinoreje spada po raznih naših krajih tudi živinska prekupčija v zvezi s kratkodob-

no rejo od enega semnja do drugega. Razvita je posebno po Dolenjskem, ki je na živinskih sejmovih tako bogata kakor nobena druga pokrajina naše dežele. Skoraj vsaka večja vas ima že svoj letni semenj in še jih noče biti konec. Še zmeraj se dovoljujejo novi semnji.

Kakor je odobravati, da se pospešuje živinska kupčija s pomočjo sejmov, tako je treba po drugi strani vendarle povdarjati, da morajo imeti ti semnji tudi svoje meje in da je poleg tržnih interesov imeti pred očmi tudi splošnogospodarske in kmetijske interese, ki se ne strinjajo s tem, da bi se samo barantalo.

Preobilni sejmovi, ki se vrste zaporedoma po najbližjih krajih, zavajajo našega malega živinorejca, da se udaja vse preveč prekupčiji, spekulativni reji in barantanju. Na enem semnju kupi, na drugem prodaja, če mogoče z dobičkom, včasih pa tudi z izgubo. Na ta način postane vsa reja preveč menjalna, spekulativna in brezsmotrna. Taka mimgredoča reja ne more imeti nobenega pravega uspeha in ne more dovesti do nobenega pravega napredka. To pogosto obiskovanje semnjev ima pa tudi razne druge kvarne posledice, ki se kažejo v tem, da se s takim sejmarjenjem zapravlja čas, zamuja delo in da se zapravlja tudi denar in zdravje. Le pomislimo malo na vse posledice pri ljudeh in pri živini, ki se razvijajo po končanem semnju! Enkrat dobimo, drugič zgubimo, škode pa, ki jo trpimo sicer v svojem gospodarstvu in na katero se žal premalo misli, nam nihče ne povrne.

Recimo, da so v krajih, kjer se re-di in prodaja delovna in klavna živina, semnji bolj potrebni kakor drugod, ali čas bi bil, da se začne preobilno sejmarjenje zaježevati, ker nam preobilni semnji preveč zapeljujejo naše gospodarje k barantanju namesto k reji in k resnejšemu prizadevanju, dvigniti rejo in vso njeno vrednost s pomočjo dobrih plemenskih živali. Če hočemo našo živinorejo povzdigniti in doseči trajno ugodnejše uspehe, potem je treba rejo ustaliti, ne pa kvariti jo z vednim menjavanjem in s prekupčijo, kakor se to godi po naših krajih.

Obrtni glasnik

O Vrtnarska razstava v Ljubljani. Ljubljanski vrtnarji, ki vsled marljivega, vestnega in uspešnega gojenja modernega vrtnarstva uživajo dober sloves, so priredili svojo vrtnarsko razstavo, trajajočo od 21. do 25. oktobra. Slovesni otvoritvi je prisostvoval podpredsednik pokrajinske uprave dr. Baltič, češki konzul dr. Beneš in lepo število visokih zastopnikov vladnih, gospodarskih in trgovskih korporacij. Razstava, skrbno urejena v jahalnici na Bleiweisovi cesti, je vsled svoje bujne slikovitosti napravila na vse obiskovalce kar najlepši vtis. Jahalnica, ki se je pokazala zelo primerno za take prireditve, je bila omenjene dni izpremenjena v pravi cvetlični raj. Najlepše naravno cvetje, kakor tudi krasno umetno vezenje je v vsakem obiskovalcu moralo vzbuditi čut za lepoto narave. Razstava je bila precej dobro obiskana in jo je posetil tudi minister Hribar ter se o njej zelo pohvalno izrazil. Vztrajnim in vestnim ljubljanskim vrtnarjem moramo na njihovi uspehi in okusni prireditvi le čestitati.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Koprivnik pri Kočevju. Prejeli smo dopis brez podpisa. Ker dopisov brez podpisa ne moremo objaviti, prosimo dopisnika, naj nam pošlje svoj naslov, ki pa seveda ostane tajen.

Gospodarstvo

= **Vrednost našega denarja.** Na zagrebški borzi dne 23. t. m. se je dobilo: 100 avstrijskih kron za 8¼ do 8¾ pare, en dolar za 59 in pol do 60 in pol dinarja, 100 češkoslovaških kron za 201 in pol do 204 in pol dinarja, 100 nemških mark za 1 dinar 38 par do 1 dinar 68 par, 100 italijanskih lir za 252 do 256 dinarjev, 100 poljskih mark za 70 par, 100 švicarskih frankov za 1115 do 1125 dinarjev.

= **Obtok bankovcev v naši državi** je znašal 15. t. m. 5 milijard 153 milijonov 297 tisoč 290 dinarjev.

= **Žitne cene.** Pretečeni teden se je plačevala pšenica z vojvodinskih postaj spočetka tedna po 1340 do 1360 kron, koncem tedna pa se je dobila z nekaterih postaj tudi po 1200 do 1260 kron. Nova koruza se je dobila po 800 kron. Cene ovsa in moke so nekoliko padle.

= **Cene živini.** Pretečeni teden so se tržile debele svinje v Hrvatski po 60 do 65 kron, mesnate svinje pa po 65 do 70 kron, voli prvovrstni po 40 do 44 kron, drugovrstni po 36 do 40 kron, tretjevrstni po 28 do 32 kron, krave po 12 do 18 kron za kilogram žive teže.

= **Letošnja žetev.** Po končanih ugotovitvah poljedelskega ministrstva znaša skupni pridelek v vsej državi: 118.000 vagonov pšenice, 26.014 ječmena, 31.594 ovsa, 11.278 rži, 247.763 koruze. Žetev je v različnih pokrajinah izpadla zelo različno. Tako je v Sloveniji, Dalmaciji in Črni gori pridelek za polovico manjši kakor lani; najboljša žetev pa je bila v Vojvodini. Navzlic vsemu pa imamo razpoložljivega nad domačo potrebo okrog 160.000 vagonov vseh žitaric. Od tega lahko računamo, da se bo izvozilo vsaj 100.000 vagonov.

= **Zopet možnost za izvoz naših vin.** Iz Beograda poročajo, da se je med našo državo in poljsko republiko sklenila trgovinska pogodba, ki z naše strani vsebuje v glavnem določbe o izvozu našega vina na Poljsko. Natančnejših podatkov o tem še nimamo, vendar pa mislimo, da bi bilo treba skušati priboriti si odjemalcev za naše vino tudi v Poljski. Letos, ko je toliko vina, moramo res gledati, da ga spravimo v denar.

= **Trgatev** je po vsej državi opravljena. Deževno vreme je trgovanje grozdja zelo oviralo in je nemalo škodovalo tudi celotnemu pridelku. Po nekaterih krajih je grozdje začelo gniti, kar je v toliko kvarno vplivalo na letino, da po kakovosti ostaja za lansko, po količini pa jo vsekakor povsod presega. Velika množina vinskih zalog in zboljšana vrednost denarja povzročata zastoj v vinski trgovini. Vinske cene posebno padajo na jugu, predvsem v Vojvodini, kjer že 14 let niso imeli tako bogate trgatev, kakor letos. Vsled občutnega pomanjkanja posode odhajajo tamkajšnji vinogradniki mošt celo po 6 do 8 kron. Pri nas se cene držijo še znatno višje.

= **V državno kmetijsko šolo na Grmu** je bilo letos sprejetih 52 učencev, in sicer v letno šolo 17, v I. zimski tečaj 21 in v II. zimski tečaj 14 učencev. Vsi učenci so Slovenci, in sicer je 16 Gorenjcev, 16 Dolenjcev, 3 Belokranjci, 5 Notranjci, 8 Primorci, 3 Štajerci in 1 Korošec. Starost učencev je 15½ do 23 let. Šolsko leto se prične dne 6. novembra t. l.

= **Cene hmelju v Češkoslovaški** so se gibale zadnje dni med 450 do 600 češkoslovaških kron za 50 kg, to je med 70 do 100 naših kron za kilogram. Povpraševanje po hmelju v Češkoslovaški je veliko.

Beleške

+ **Kandidatna lista JDS za ljubljanski občinski svet** je bila vložena prva. Na listi so zastopniki vseh slojev. Nosilec liste je vseučilišni profesor dr. Milan Vidmar, znanstvenik evropskega slovesa in znan šahovski mojster. Možem, ki jih kandidira JDS, lahko volilci mirno zaupajo usodo ljubljanskega mesta.

+ **Sedanje padanje cen**, ki bo še sledilo v znatnejši meri, je v glavnem zasluga našega ministra za socialno politiko dr. Žerjavi in pa finančnega ministrstva. Protidraginska akcija mora imeti uspeh, ako se obenem zboljša naša valuta. Kjer še niso cene padle, pa bodo morale. Pasti bodo še morale zlasti tudi cene predmetov, ki se v veliki meri uvažajo, to je blagu za obleke, petroleju, sladkorju, železnini, orodju itd. Nadalje so že in še bodo padle cene materialu za stavbe, usnju itd. Ako bodo padle tudi cene poljskim pridelkom, se bo to izravnilo brezdvomno v korist našim kmetom, ki bodo zato ostale potrebščine kupovali cenejše. Onim kmetom, katere je letos suša uničila, pa je znižanje cen edina rešitev. Ko bi ostalo pri starem naraščanju cen in bi se naša vlada ne zavzela za ubogo prebivalstvo, bi bile cene sedaj še za enkrat večje, kakor so v resnici. Pri naraščanju cen bi predvsem trpel tudi živinorejec, ki bi si pri takih razmerah ne mogel nabaviti živinske krme, ki je, hvala Bogu, v ceni ponekod že znatno padla. In če cene še niso povsod padle, saj je vendar uspeh že to, da več ne naraščajo. Da bi ta veliki uspeh vlade nekako prikriji, napadajo klerikalni listi napretno našo delavno vlado, zlasti doktorja Žerjavi, ki je eden najdelavnejših članov vlade. S tem kažejo klerikalci, da jim ni nikdar ustrezno, in če napravi vlada tako ali pa drugače. Kakor še nikoli, so se sedaj klerikalni kolovodje s svojimi hujškarijami izkazali za ljudske škodljivce.

+ **Kdo je brezverec?** Klerikalci gonijo vedno svojo lajno o brezverskih strankah in o brezverskem Sokolstvu. Kolikor nam je doslej znano, v Jugoslaviji brezverske stranke sploh ni, pač pa imamo seveda razne vere in vlada dopušča vsaki veri svobodo. Ako se borimo za to, da se iz cerkve odpravi politična hujškarija, to pač ni brezverstvo. Saj borba proti hujškaškim duhovnikom ni borba proti veri in ne proti Bogu. Nasprotno, mnogo bolj po načelih krščanstva se vrši naša borba, nego klerikalno hujškaštvo, ker mi ravno želimo, da ostane cerkev le svetišče in ne politična zbornica. Borimo se tudi proti slepemu češčenju duhovništva, ki žalibog ljudsko nevednost in preprostost često hudo zlorablja. Ta nečastna, slepa zaverjenost v duhovništvo mora izginiti, saj se dobi pri nas na tisoče terciarj, ki imajo pred duhovnikom večji respekt in strah, nego pred samim Bogom. Tudi duhovniku gre čast, ako jo je vreden, slepo pa v duhovnika, ki je ravno tako zmotljiv človek kakor mi, ni verjeti, kar itak vidimo na mnogih slučajih.

Čestiti gospod Lesni

Pred okrožno sodnijo v Osijeku se je te dni vršila razprava proti dekani Lesniju. Čestiti gospod Lesni, dekan v Slatini na Hrvatskem, je bil obtožen, da je vabil na svoje stanovanje mlade šolske deklice in jih spolno zlorabljal. Tri med njimi je oskrnil. Osješko sodišče je po dnevni razpravi spoznalo dekana Lesnija krivim in ga je obsodilo na dve leti težke ječe.

To je zopet nov težek slučaj, ki da razmišljati o sledečem: Kje je krivda, da se pojavi razuzdanosti tako množijo ravno med katoliškim duhovništvom. Odgovor je enostaven: Krivda je zastarela ustanova o celibatu, ki prepoveduje duhovniku ono, kar je narava sama vcepila v človeško bitje, in zahteva ono, česar Kristus ni terjal od svojih zvestih apostolov in učencev, temveč so to uveljavili srednjeveški papeži in škofi, o katerih pa ravno zgodovina pripoveduje, da si sami niso dali prikrajševati sladkosti življenja. In navzlic temu, da se je pokazalo, kako žalostne in strašne slučaje prešustva je rodil nesmiselni celibat, navzlic temu, da so bili tekom stoletij mnogi samostani razkrinkani kot gnezda najstrašnejših preštevanih, so cerkveni glavarji uporno vztrajali pri svoji protinaravni zahtevi.

V srednjem veku so bili cerkveni dostojanstveniki dobro poučeni, kaj vse se dogaja za mračnimi samostanskimi zidovi, pa se niso zmenili za to in so hoteli vse pregrniti s plaščem pozabljenja. Neverjetno in naravnos budalasto pa je, da hočejo še danes nadaljevati z isto prakso. Dandanes ne ostane nič prikrito in številni taki slučaji, ki prihajajo v javnost, le opravičujejo med ljudstvom sodbo, da je spolna abnormalnost med duhovništvom še bolj razpasena, kakor je morda v resnici.

Duhovništvo samo uvideva, v kako slabo luč ga spravlja starokopitna ustanova. Ravno celibat je bil po prevratu glavni povod živahnemu gibanju med duhovništvom, da se nekatere zastarele cerkvene naredbe reformirajo in prilagodijo novi dobi, v kateri živimo. Ta reformistični pokret je imel velikanske uspehe, posebno na Češkem, razpredel se je pa precej tudi v Jugoslaviji, posebno na Hrvatskem.

In kaj je storila na to visoka duhovščina? Pokazala se je zopet kot najbolj absolutistična sila, ni jim privoščila niti prijazne besede, temveč je od svojih »izgubljenih ovčic« zahtevala slepo pokorščino. Ko je to ostalo brez uspeha, ja zagrebški nadškof zagrozil s peklom in je neposlušne reformiste svečano preklel. Da pa je postala žalostna komedija popolna, se je pojavil slučaj dekana Lesnija.

Lesnija je treba kot človeka le pamilovati. Lesni je tuberkulozen in že iz medicine je znano, da jetika silno vpliva na spolni nagon moškega. Da pa je Lesni take stvari počenjal kot duhovnik, temu je kriva cerkevna gosposka sama s svojim ozko-srčnimi in protinaravnimi postavami. Dve leti, ki jih bo Lesni odsedel v ječi, ima zahvaliti samo cerkvenemu poglavarstvu, ki je obenem z njim sedelo na obtožni klopi. Ampak ono, ki je glavni krivec, ker iz svojih služabnikov ustvarja zločince, ne-tivši v njih tlačeno moško strast, je tako spretno zabarikadirano, da ga sodišče nikakor ne more terjati na odgovor. Pa tudi ono bo prišlo na svoj račun! Ljudstvo samo prihaja do spoznanja in prosvetljeni narod sam bo izrekel svojo sodbo. Ljudska sodba pa je trda in neizprosna!

Novosti

* **Proslava kumanovske zmage.** Dne 24. t. m. smo praznovali desetletnico bitke pri Kumanovu, ko je zmagovita srbska armada po dvodnevni vroči in obupni borbi pregazila turško armado in maščevala staroslavno tužno Kosovo polje. Pri Kumanovu se je srbska vojska osvetila za petstoletno robstvo, v katerem so še ječali neosvobojeni bratje v južni Srbiji. Strta in razbita turška armada se je povlekla v blaznem

begu nazaj in s tem je postala zapečaten usoda turškega vladanja v Evropi. Ko je nad Kumanovim zaplapolala srbska zastava in se je preko vsega sveta bliskovito raznesla vest o nadčloveških naporih srbske vojske in o njenem triumfu, tedaj so vztrepetala naša srca, nenadno se je vzbudila v nas ljubezen in spoštovanje do junaškega srbskega rodu, kajti zaslužili smo tudi mi, ki smo tičali v avstrijskih okovih, da nam je od jugovzhoda začela svetlikati luč svobode. Toda še so morala preteči dolga, krvava leta, še je bilo treba žrtvovati na tisoče mladih življenj, da nam je zasvetilo veliko solnce ujedinjenja vseh treh bratskih plemen od Triglava do Vardarja. V teh turbulentnih in otožnih jesenskih dneh praznujemo največjastnejše obletnice v zgodovini našega troimenega naroda. Spominjamo se z globokim zahvalnim občutjem stotisočeri junačkov, ki so s svojo krvjo dali mučeniškemu poveljancu Jugoslovanstva svoj večni sijaj. Za najdostojnejšo proslavo kumanovske zmage je ukrenila vlada sijajne priprave. Proslave sta se udeležila kralj in kraljica, slovesnost pa sta počastila s svojo navzočnostjo tudi grška kraljica Elizabeta in knez Arzen. Visoke udeležence so spremljali ministrski predsednik Pašić z večino ostalih ministrov ter z velikim številom državnih poslancev. Zavezniško češkoslovaško republiko je na proslavi zastopal general Cebek. Poleg številnih odposlanstev iz cele države se je proslave udeležila nešteta množica naroda. Istočasno s svečanostmi v Kumanovu se je desetletnica kumanovske zmage po vseh večjih krajih kraljevine proslavila z zadušnico za padle junake. Večna slava njihovemu spominu!

* **Kraljevska dvojica invalidom.** Kralj in kraljica sta invalidskemu združenju v Beogradu poklonila dva avtomobila za prevažanje bolnih invalidov.

* **Minister dr. Žerjav v Ljubljani.** V torek je prispel v Ljubljano minister za socialno politiko dr. Gregor Žerjav, ki se vsled bolehnosti ni mogel udeležiti kumanovskih svečanosti. G. ministra je pri prihodu pozdravil na kolodvoru pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar.

* **Srebrna poroka.** V Celju je dne 25. t. m. v krogu svoje obitelji proslavil 25letnico srečnega zakona ključavničar in tovarnar g. Ivan Rebek s svojo soprogo Josipino. Neumorno delavnemu in požrtvovalnemu g. Rebku, kateremu se ima vse slovensko obrtništvo v veliki meri zahvaliti za svoje uspevajoče organizacije, želimo še mnogo srečnih let.

* **Zlata maša.** V nedeljo je v frančiškanski cerkvi v Mariboru pel zlato mašo oče Kalist Heric. Pri slavnosti so bili navzoči tudi zastopniki državnih in mestnih oblasti. Zlatomašnik Heric, ki ima največ zaslug za lepo frančiškansko cerkev in samostan v Mariboru, je še čil in delaven mož, zato mu želimo, da dočaka še dijamantno.

* **Dr. Ivan Tavčar** se je s svojega gradu na Visokem povrnil v Ljubljano, kjer ostane preko zime.

* **Davek za neoženjene.** Čudna stvar je, da izkazuje statistika baš v najimovitejših pokrajinah naše države največje število neoženjenih ali pa zakoncev brez otrok. Tako je predvsem bogata Vojvodina znana kot pokrajina zakrknjenih samcev. Da se temu odpomore, je tamošnji zdravstveni odsek sklenil predlagati vladi, da v najkrajšem času uvede davek za neoženjene in za zakonce brez otrok. Davek sam pa se bo uporabljaj za zgradbe novih zdravstvenih ustanov. Predvideno je, da se v treh večjih mestih one pokrajine zgradijo zavodi za dojenčke, v Veliki

kem Bečkereku pa ambulatorij za spolne bolezni. To je vsega odobravanja vredno, ali vendar ostane še vprašanje, ali se bodo vojvodinski samci dali na ta način ukloniti v zakonski jarem, ali pa se bodo raje — in če treba tudi s težkim novcem — odkupili od vsega hudega. Vsekakor bodi omenjeno, da pri nas v Sloveniji tak davek zaenkrat še ni potreben ...

*** Po šestih letih izpregovoril.** Vojak Bogić Pantelić, doma v okraju Šabca v Srbiji, je bil novembra 1916. na solunski fronti od bombe ranjen na glavi. Ko so ga v bolnici podvrgli operaciji, je izgubil dar govora. Po vojni se je kot mutec vrnil na svoj dom, a je mesto zaželjenega miru našel velike razprtije. Njegov brat, ki je prevzel posestvo, in posebno še svakinja sta začela z njim silno okrutno ravnanje in sta ga neprestano zbadala. Končno pa je bednega mutca le premagal srd in je v prepiru svojo svakinjo ubil. Sodišče ga je sicer obsodilo na eno leto ječe, ampak zaenkrat ga je odposlalo v beograjsko bolnico za duševne bolezni na opazovanje. Tam pa se mu je pod vplivom zdravniških poizkusov zopet začel vračati dar govora.

*** Plemenito srce** ima g. Josip Korošec, predelavec v celjski cinkarni. Po svojem sinu, ki je umrl v Ameriki, je podedoval večjo vsoto dolarjev. Od te zapuščine je izročil 50.000 kron celjski okoliški občini kot ustanovo za najpotrebnejše rezeže, 25.000 kron je poklonil celjski dijaški kuhinji in istotoliko tudi dijaškemu podpornemu društvu. S tem je pač najlepše počastil spomin svojega sina. Tako plemenitost zasluži največje spoštovanje.

*** Umrl je** v Celju g. Fran Roš, okrajni tajnik v pokoju. Bil je ves čas svojega službovanja na celjskem okrajnem glavarstvu vesten in prijazen uradnik ter tudi v najtežjih avstrijskih časih odločen naroden mož. Užival je med celjskim meščanstvom kakor tudi daleč okrog veliko spoštovanje. Bodi blagemu pokojniku lahka zemljica; težko prizadeti obitelji pa naše globoko sožalje!

*** Srčna napaka.** Dečko Anton Ciber, učenec meščanske šole v Sp. Šiški, se je vračal iz Ljubljane proti domu. Na Celovski cesti pa se je nenadoma zgrudil in takoj umrl. Poklicani zdravnik je skušal dečka oživeti, toda zaman. Dečko je trpel na hudi srčni napaki, ki je nenadoma končala njegovo mlado življenje.

*** Rojstvo pod vlakom.** V ponedeljek zjutraj se je dogodil na progi, ki pelje iz Zagreba proti Sisku, strašen slučaj. Neka kmetica je dospela na zagrebški kolodvor, da se odpelje z zagorskim vlakom domov. Kupila je vozni listek, nato pa pomotoma stopila v vlak, namenjen proti Sisku. Šele po prvi postaji je opazila, da se pelje v nepravo smer. V razburjenosti je takoj skočila z vlaka, pa tako nesrečno, da je prišla pod kolesa in je bila v hipu mrtva. Pri tej nesreči pa se je pripetil prav izreden dogodek. Žena je bila že osmi mesec v nosečem stanju. Ker jo je vlak povozil na zgornjem delu telesa, je isti mah rodila živo dete. Ponesrečeno mater so prenesli v mrtvašnico, novorojenčka pa je prevzela soproga bližnjega železniškega čuvaja.

*** Iz dolgočasja v smrt.** Deževni in megleni jesenski dnevi resnično vplivajo na duševno razpoloženje, da človek postane otožen, tuintam celo obupan. Tako se je zgodilo tudi posestniku Malecu v Šalovcih pri Središču. Nekega dolgočasnega popoldne je sedel za mizo in spisal pismo, v katerem pravi, da ga jezi deževno vreme in da se raje obesi, kakor da bi čakal lepših dni. Odložil je pero in se nato zares — obesil.

Škoda, da nam z onega sveta ne more sporočiti, če je tam kaj lepše vreme.

*** Norec v cerkvi.** V selu Grohoto na dalmatinskem otoku Šalti se je delavca Nikole Radomirčevića polotila hipna blaznost. Zbežal je z doma naravnost v cerkev, povzpel se na oltar, potegnil z njega razpelo in je razlomil na kosce. Nato pa se je spravil nad tabernakelj in začel po njem razbijati s svečnikom. Pred cerkvijo pa so se igrali otroci in ko so začuli v cerkvi razbijanje, so šli pogledat in po razburljivem prizoru takoj javit orožnikom, ki so nesrečneža ujeli in ga odpravili v splitsko blaznico.

*** Kaznovana brezvestnost.** V Reštajnu pri Rajhenburgu je posestnik Fr. Hlastan prodal napol crknjenega vola mesarju Čuješu na Senovem. Čuješ je strankam, večinoma tamošnjim rudarskim družinam, prodajal meso, ki je že začelo smrdeti, po 56 K za kilogram. To je bilo ob binokostnih praznikih. Ker pa so kmalu nato nekateri, ki so to meso uživali, oboleli, je prišla cela umazana zadeva pred celjsko sodišče, ki je dne 3. oktobra obsodilo Hlastana na teden dni, brezvestnega mesarja Čuješa pa na štiri tedne zapor. To je še itak preblaga kazen za nesramne odiralce, ki bi bili menda sposobni, da potegnje tudi kožo s hrba revnih delavcev in njihovih družin.

*** Razjarjen cigan.** Ko so v Bevkah pri Vrhniki preteklo nedeljo v neki hiši ličkali koruzo, se je tjakaj plazila družba ciganov in zahtevala prenočišča, toda domači jim ga niso hoteli dati. To pa je cigana Brajdića tako razjezilo, da se je kar z nožem spravil nad prisotne v hiši in jih začel vsevpred obdelovati. Dva delavca je lahko ranil, tretji, Jakob Kržmanec, pa je dobil precej globoke sumke v hrbet in je moral v bolnico.

*** Razbojnik napadli vlak.** Preteklo sredo ponoči so neznani razbojniki v bližini postaje Remetinec napadli tovorni vlak. Vlak je v noči in megli vozil počasi in tako je lopovom uspelo povzpeti se nanj in pleniti po vagonih. Z vlaka so pometali 20 balmanufakturnega blaga. Ko so železniški čuvaji opazili, kaj se godi, so začeli dajati signale in vlakovodja je vožnjo ustavil. Razbojniki pa so pričeli na železničarje streljati in so končno pobegnili. Kmalu po nadaljevanju vožnje pa je bilo na progi najdeno truplo dimnikarskega pomočnika Franca Šamca, ki so ga izgnali iz Zagreba. Izvršil je samomor, ni pa dognano, ali je bil v zvezi z napadom na vlak. Drugim razbojnikom je policija že na sledu.

*** Človeška zver.** Preteklo soboto ponoči se je zgodil v Zagrebu krvav zločin, ki je razburil vse mesto! V delavnici krojača Stipetića so zjutraj našli njegova dva pomočnika, ležeča v postelji, z razbito glavo in oblita z mlako krvi. Zločin je izvršil neki Johan Šrot, ki se je pred 14 dnevi priklatil z Dunaja v Zagreb, kjer ga je mojster Stipetić kot brezposelnega začasno sprejel v delo. V soboto ponoči pa se je Šrot s kladivom spravil nad svoja dva mlada tovariša, 16-letnega Živka Panijana in 17letnega Frana Jagića, ki sta skupaj spala v postelji, razbil jima glavi, nato pa vlomil v blagajno, pobral iz nje za 17.000 kron denarja in si v dva pletena kovčega nabasal za 60.000 kron izgotovljenih oblek ter izginil v noči. Strahovit zločin je bil odkrit šele zjutraj, ko je prišla Stipetićeva soproga odpirat delavnico. Policija je takoj podvzela izvide in ukrenila vse varnostne mere, da se zločinec ne more umakniti preko meje. Gotovo je, da bo ta zver v človeški podobi, prej ali slej v rokah pravice.

Iz raznih krajev

*** Na Žirovskem vrhu** je bilo posestniku Valentinu Kavčiču ukradenih 18.000 kron.

*** Na Rakeku** so nepoznani tatovi vlomili ponoči v kolodvorsko kantino in odnesli blaga v skupni vrednosti nad 3000 K.

*** V Konjicah** je v cvetu mladosti umrl Vladimir Čuček, sin g. Josipa Čučka, učitelja iz Brezovcev v Prekmurju. N. v m. p.!

*** V Semiču na Dolenjskem** je umrl g. Martin Bartelj, šolski ravnatelj v pokoju, v 73. letu starosti. Ohranimo ga v blagem spominu!

*** V Beltincih v Prekmurju** je bilo gostilničarju Ivanu Cigutu ponoči ukradenih 50.000 kron. Predrzn tat se je ponoči splazil v njegovo spalnico in je po izvršeni tatvini neopazhen zopet izginil skozi okno.

*** Na Vranskem** je umrla ga. Marija Glančnik, vdova poštnega upravitelja, v visoki starosti 88 let. N. v m. p.!

*** V Žiganji vasi** so se v gostilni sprli vinski bratci. Zidar Šparovec jih je hotel pomiriti, toda pretepač Jakob Studen je potegnil nož in ga Šparovcu zasadil v glavo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

Po svetu

s Wilson na smrtni postelji. Po vestih iz Amerike se je zdravstveno stanje bivšega predsednika Zedinjenih držav resno poslabšalo. Bolnik le še s težavo govori. Poročajo, da je katastrofa neizogibna.

Prosveta

Dr. Ivo Šorli: V deželi Čirmurcev. Podzemna povest za mladino. Dr. Šorli je priznan slovenski pisatelj; navedena njegova povest, namenjena slovenski mladini, je pisana s prijetno živahnostjo ter bo na mah osvojila vsa čitanja željna mlada srca, s pridom pa jo bodo uživali tudi odrasli ljudje. Knjigo priporočamo v nakup. Cena broš. knjigi 16 dinarjev, vez. 21 dinarjev, po pošti 175 Din. več. Naroka se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Za smeh in kratek čas

Vino in jesih.

Ožbovt: «Salabolsko, posebna kapljica je to!»

Krčmar: «Kaj vam ugaja?»

Ožbovt: «Veste, jaz se na take reči razumem.»

Krčmar: «Ali ste mogoče vinski trgovec?»

Ožbovt: «Tisto ne, pač pa kupčujem — z jesihom.»

JESEN — ZIMA!

Najceneje kupite vsakovrstno manufakturno blago v trgovini

Ant. Savnik, Škofja Loka, Glavni trg.

Na zahtevo se pošiljajo vzorci in ceniki.

POZOR! POZOR!
Bakrene kotle
za žganjekuho

trpežno izdelane, po ugodni ceni in sicer od 25 do 60 litrov vsebine ima v zalogi trdka

Stanko Žargi & Co.
Ljubljana, Martinova cesta št. 5.

Zahtevajte cenike! Takejinja dobava!

Nerodno.

Gašpar: Naš stari oče so zelo gluhi, a se navzlic temu vedno vtikajo v pogovore, kar je zelo sitno.»

Boltežar: «Zakaj?»

Gašpar: «Zadnjič smo imeli več tujih ljudi in smo govorili o revoluciji na Hrvaškem. Potem smo pa prišli na druge stvari in je rekla moja žena, da je že tri leta poročena in še nima nič otrok, in naš oče, ki so bili v mislih še vedno pri revoluciji, so dejali: «V takem slučaju pa je treba poklicati vojake na pomoč.»

NOVO SREČO IN VESELJE DO ŽIVLJENJA dobi vsaka dama, ako si svojo vnanost polepša, ker s tem vsakomur bolj ugaja. Mnogo in vedno se čuje hvaliti, kako priljubljena sredstva za negovanje lepote so: Fellerjevo «Elsa»-lilijno mlečno milo, Fellerjevo «Elsa»-obrazna pomada in «Elsa»-tanochina-pomada za rast las. Ta sredstva razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 360 (Hrvaško).

LEPOTA

kožo, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo s razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

«Elsa» lilijno mlečno milo, najboljšo blago, najfinije, «milo lepote»; 4 kose z samotom in poštnino 120 K.

«Elsa» obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z samotom in poštnino 80 K.

«Elsa» Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zapre prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z samotom in poštnino 80 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko 24 K; brkomaz 10 K; najfiniji Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih skatlah 40 K; najfiniji Hega-zobni prašek v patent-skatlah 40 K; puder za gospe v vrečkah 8 K; zobni prašek v skatlah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet-disevs za perilo 12 K; Schampoo za lase 8 K; rumenilo, 12 listkov 48 K; najfiniji parfüm po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se samot in poštnina posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA donja, Elsatrg št. 360
(Hrvaško).

Kaj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!